

12.6.2026

## Hallituksen esitys eduskunnalle Kansaneläkelaitoksen tietojenvaihtoa koskevan lainsäädännön muuttamiseksi, HE 49/2026

Kansaneläkelaitos (Kela) kannattaa hallituksen esityksessä (HE 49/2026) esitettyjä Kelan toimenpanemien etuuslakien ja pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain muutoksia.

Esityksellä on merkittävä vaikutus asiakkaille asioinnin sujuvoittamisen ja Kelalle toiminnan tehostumisen ja kustannussäästöjen näkökulmasta. Kelalla on jo nykyisinkin oikeus saada asiakkaalta kyseiset välttämättömät tiedot etuuskäsittelyyn, joten tiedonsaantioikeuksiin ei esitetä muutoksia. Esitetyt muutokset koskisivat tietojen tiedonsaantitapaa.

### Pankki- ja tilitiedot

Hallitus esittää Kelalle oikeutta saada laissa määriteltyjen etuuksien käsittelyä varten asiakkaan pankki- ja tilitietoja sähköisesti suoraan rahalaitoksilta yksilöidyillä pyynnöillä Tullin ylläpitämän pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmän kautta. Kelan näkökulmasta esityksen keskeiset vaikutukset liittyvät siihen, että esitykset helpottaisivat ja sujuvoittaisivat asiakkaiden asiointia sekä tehostaisivat Kelan päätöksentekoa. Lisäksi esityksellä on vaikutus väärinkäytösten estämiseen ja havaitsemiseen.

Esityksessä ehdotetaan, että Kela voisi saada etuuden käsittelyyn välttämättömiä tili-, saldo- ja varallisuustietoja suoraan pankilta. Nämä tiedot asiakas toimittaa itse Kelalle jo nykyisinkin eikä kyse siten olisi uusista tiedonsaantioikeuksista. Kela saisi suoraan pankilta myös tilitapahtumatiedot, ellei asiakas halua nykyiseen tapaan toimittaa tiliotteita itse Kelalle ja ilmoita siitä hakiessaan etuutta eli käytä lakiin esitettyä kielto-oikeuttaan. Asiakkaan itse toimittamien tietojen osalta Kelalla olisi nykyiseen tapaan oikeus tarkistaa tiedot pankilta mahdollisen väärennysepäilyn yhteydessä.

Kelan tekemän sähköisen kyselyn avulla tiliotteiden toimittamiseen liittyvät hakemisen työvaiheet jäisivät asiakkaalta kokonaan pois ja hakemuksen käsittelyaika Kelassa lyhenisi, kun asiakkaalle lähetettävät lisäselvityspyynnot jäisivät tältä osin tarpeettomiksi. Myös tietoturva ja tietosuoja paranisivat merkittävästi käytettäessä sähköistä tiedonvälitystä. Kustannussyistäkään ei ole tarkoituksenmukaista rakentaa Kelan ja jokaisen pankin välille erillistä tietoliikenneyhteyttä.

Keväällä vuonna 2021 Kela pilotoi OP-pankkiryhmän kanssa toimeentulotukiasiakkaiden tilitekyselyä, jossa teknisenä ratkaisuna oli suojattu sähköposti + ohjelmistorobotti. Pilotilla

haluttiin seurata ja arvioida mm. seuraavaa: asiakkaiden suhtautumista Kelan mahdollisuuteen hakea tiliotteet suoraan pankista ja palvelun hyödyllisyyttä ja käyttäjäkokemuksia. Yli 80 % 73:sta puhelimitse kontaktoidusta asiakkaasta piti pilottia hyvänä ja antoi suostumuksensa tiliotteiden pyytämiseen suoraan pankista. Asiakkaat kokivat, että palvelu helpotti asioiden hoitoa ja asiointia Kelassa. Pilotin teknistä ratkaisua ei pidetty kestäväenä ratkaisuna. Kahdenkeskisen rajapinnan rakentaminen jokaisen pankin kanssa erikseen ei olisi tarkoituksenmukaista. Myös mahdolliset pankin veloitukset tietojen luovuttamisesta rajapinnan kautta olisivat aiheuttaneet Kelalle merkittävän kustannuksen vuositasolla.

#### **Taloudelliset vaikutukset**

Pankki- ja tilitietojen tiedonsaantioikeuteen liittyvien muutosesitysten arvioidaan tuovan Keralle noin 5,5 miljoonan euron kustannussäästöt toimintamenoihin. Tämän lisäksi etuusmenoihin säästön arvioidaan olevan noin 3,6 miljoonaa euroa, kun liikamaksut, takaisinperinnät ja uudet etuusväärinkäytökset vähenisivät.

Hallituksen esityksen kokonaisuuden taloudellisten vaikutusten arvioidaan olevan noin 11,6 miljoonaa euroa vuodessa. Esitys on osoitus siitä, että digitalisaation mahdollistamalla sähköisillä tiedonsaantioikeuksilla voidaan tuottaa sekä asiakkaalle että Kelan toimeenpanolle merkittäviä parannuksia ja kustannussäästöjä.

Suvi Onninen

Johtava asiantuntija

Kela